

ВПЛИВ ІНТЕГРАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ НА ТОВАРНУ ПОЛІТИКУ ПІДПРЕМСТВ АПК

*Безручко Я.А., аспірантка
Полтавська державна аграрна академія*

У статті розглянуто та проаналізовано вплив інтеграційно-економічних процесів на товарну політику. Висвітлено значення продовольчого ринку в господарських формуваннях. Розкрито доцільність агропромислової інтеграції господарських формувань.

In the article influence is considered and analysed integration economic processes on a commodity policy. The value of food market is reflected in the economic formings. Expedience of agroindustrial integration of the economic formings is exposed.

Постановка проблеми. З початком ринкових перетворень інтеграційні зв'язки в агропромисловому комплексі зазнали руйнації і стали однією з основних причин поглиблення кризи. Наслідком розладу зокрема інтеграційно-економічних зв'язків між основними ланками АПК стало різке зменшення виробництва продовольчих товарів, зниження рівня забезпеченості продуктів харчування населення, ослаблення продовольчої безпеки країни. Відсутність товарної політики веде до нестійкості структури асортименту внаслідок впливу випадкових або системних факторів макросередовища, втрати контролю над конкурентоспроможністю і комерційною ефективністю виробництва та реалізації аграрної продукції. Поточні рішення, що приймаються керівником вказаних випадках, базуються, переважно на інтуїції, а не на економічному розрахунку, який враховує довгострокові цілі підприємства.

Коректно сформована товарна політика дозволяє не лише оптимізувати процес оновлення товарного асортименту, але й служить свого роду орієнтиром керівництву підприємства щодо загальної направленості дій та є основою прийняття оптимальних рішень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження управління маркетинговою політикою підприємств АПК займалися вітчизняні та зарубіжні вчені: Дем'яненко І.С., Жв'євський В. [1], Зубець М.В. [2], Балабанова Л.В., Бриндіна О.А. [3], Кардаш В.Я [4] та ін. Проте питання впливу інтеграційно-економічних процесів на товарну політику підприємств АПК не достатньо розкриті та потребують подальшого дослідження.

Постановка завдання. Метою статті є аналіз стану інтегрованого виробництва та дослідження його впливу на формування товарної політики агропромислового підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Особливістю сучасного функціонування сільськогосподарських підприємств є низький рівень доходів товаровиробників, незадовільний фінансовий стан, відсутність внутрішніх накопичень і технічного оновлення, недостатня кількість кредитних ресурсів, новітніх технологічних засобів. Питома вага збиткових господарств в другій половині 2009 року становила більше 40% від загальної їх кількості [1, с. 82].

Порушення стійкості інтеграційно-економічних зв'язків є однією з причин кризи в АПК, тому збереження таких зв'язків на основі взаємовигідних відносин між сировинною і переробними ланками – важливий чинник стримування виробничо-продуктивної деградації.

Відсутність регульованих взаємовідносин між галузями АПК призвела до того, що скорочення надходжень сировини на переробні підприємства пов'язане не тільки з падінням виробництва продукції сільського господарства, але й суттєвими змінами в системі її реалізації, які пов'язані з порушенням договірних умов з боку замовника щодо оплати продукції.

У процесі формування ефективної інфраструктури продовольчого ринку визначальним є створення господарських формувань, які будуть життєздатними в нинішніх умовах і забезпечать ефективну взаємодію виробників сільськогосподарської продукції та підприємств ринкової інфраструктури. Як показує світовий досвід, для забезпечення продовольством внутрішнього і зовнішнього ринків та для успішної роботи аграріїв головною умовою є наявність збалансованого агропромислового комплексу, що дозволяє організувати ритмічну та високопродуктивну роботу трьох його сфер [2, с. 44].

Успіх великих інтегрованих формувань полягає в чисельності і різноманітності асортименту продукції, її якості, низькій собівартості за рахунок масового виробництва.

Доцільність агропромислової інтеграції господарських формувань обумовлена низкою чинників, серед яких, передусім, усунення розбалансованості між сільським господарством і промисловістю, а звідси – поєднання виробництва, зберігання, переробки і реалізації готової продукції; підвищення ступеня переробки аграрної продукції та її якості; поглиблення спеціалізації господарств; зменшення ризику і невизначеності в умовах конкурентної боротьби [3].

В сучасних умовах агропромислової інтеграція ймовірно буде розвиватися у напрямі формування складних систем агробізнесу, приватна власність має поєднуватися із можливостями отримання додаткового ефекту від масштабів виробництва. Сьогодні інтегровані системи агробізнесу створюють єдине, суцільне економічне середовище з виготовлення продовольчих товарів для задоволення ринкових потреб, а також державних потреб щодо створення резервів.

Інтегровані системи агробізнесу, які формуються за участю переробних підприємств, оренди землі і майна у їх власників з метою виготовлення сільськогосподарської сировини готової продукції мають певні переваги, а саме:

- досягається органічне поєднання виробництва сільськогосподарської сировини і її переробка і реалізація в єдину організаційно-виробничу структуру під єдиним управлінням;
- забезпечується цілісність технологічного ланцюга з виробництва кінцевих продуктів (готових продуктів харчування);
- зменшується залежність переробних підприємств від виробників сільськогосподарської сировини [3].

На даному етапі високоефективними є системи агробізнесу, в яких переробні підприємства – інтегратори орендують землю для виробництва необхідної сільськогосподарської сировини. Нові формування пройшли практичну перевірку і показали, порівняно з традиційними інтегрованими об'єднаннями, ряд суттєвих переваг організаційно-виробничого, управлінського і технологічного характеру.

Життєздатними і високоефективними є функціонуючі системи агробізнесу, в яких переробні підприємства інтегруються з приватними господарствами громадян на засадах обопільної економічної вигоди (як правило, з приводу постачання переробникам молокосировини).

Агропромислова інтеграція у формі оренди землі переробними підприємствами не означає, що відпадає потреба у традиційних її формах. Інтеграційні зв'язки переробних підприємств із сільськогосподарськими підприємствами усіх форм власності і господарствами населення зберігаються навіть в агропромислових формуваннях, у яких значна частина сільськогосподарської сировини виробляється на орендованих землях. Мова може йти про удосконалення економічного механізму таких зв'язків, усе більш повної його адаптації до ринкових умов функціонування АПК [5].

Як свідчить досвід розвинених країн, сільськогосподарська кооперація характеризується наявністю визначених особливостей, які доцільно враховувати в Україні. Так, у США переважно сформувалося три типи обслуговуючих кооперативів: збутові (реалізація сільськогосподарської продукції), постачальницькі (постачання фермерам засобів виробництва), сервісні (страхування, кредитування, меліорація, ветеринарне та транспортне обслуговування), разом з тим більшість кооперативів багатофункціональні. У Німеччині значна частка сільськогосподарських кооперативів разом із постачальницько-збутовими послугами здійснює кредитування своїх членів. У Франції, Німеччині кооперативи охоплюють 80% сільськогосподарських підприємств. У США, Італії, Великобританії ці показники дорівнюють 25-30%.

При кооперації товаровиробників створюються реальні можливості формування і реалізації великих ринкових партій продукції на внутрішньому ринку і активного дійового впливу на формування ринкової ціни. Члени кооперативу можуть створити або орендувати завод по переробці продукції з метою ефективного використання, особливо тієї, яку складно реалізувати у свіжому вигляді [7].

Отже, на основі кооперування зусиль фермерів формується ефективна організаційна структура в галузі, яка набуває технологічних ознак, притаманних великим спеціалізованим підприємствам.

Висновки. Інтеграція переробних підприємств із іншими аграрними господарствами дозволяє збільшувати обсяг виробництва, товарний асортимент та поставки на ринок продуктів харчування, здійснювати взаємну підтримку вітчизняних товаровиробників, вирішувати соціальні питання. Сучасні інтеграційні процеси в АПК впливають на товарну політику, дають підстави стверджувати, що подальший розвиток продуктивних сил агропромислового комплексу як інтегрованої господарської системи, великою мі-

рою визначатиметься сукупністю відносин з приводу власності на землю і майна на селі, способів розпорядження такого власністю та використання її об'єктів.

Література.

1. Дем'яненко І.С. Аграрні ринки: основи аналізу та моделювання / І.С. Дем'яненко, В. Жв'євський // Економіка АПК. – 2008. – №8. – С. 81-89.
2. Зубець М.В. Об'єктивна необхідність забезпечення дохідності агропромислової діяльності / М.В. Зубець // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – №2 (80). – С. 42-47.
3. Балабанова Л.В. Маркетингова товарна політика в системі менеджменту підприємства: [навчальний посібник] / Л.В. Балабанова, О.А. Бриндіна. – К.: ВД «Професіонал», 2006. – 336 с.
4. Гончарук Я.А. Маркетинг: [навчальний посібник] / Я.А. Гончарук, А.Ф. Павленко, С.В. Скибінський – К.: КНЕУ, 2002. – 314 с.
5. Дубицький В.В. Агропромислова інтеграція: теорія, еволюція, імовірні перспективи розвитку / В.В. Дубицький. – Кам'янець-Подільський: Видавець Мошак М.І., 2003. – 208 с.
6. Кардаш В.Я. Маркетингова товарна політика: [підручник] / В.Я. Кардаш. – К.: КНЕУ, 2001. – 240 с.
7. Яценко В.М. Формування і розвиток агропромислової інтеграції в Україні / В.М. Яценко // Економіка АПК. – 2004. – №1. – С. 54-60.

УДК 336 (047.2/3):336.77:334.716

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

***Березницький Є.В., к.е.н., Зоря С.П., аспірант, Білан О.П., магістрант
Полтавська державна аграрна академія***

Досліджено важливість фінансової звітності в процесі ефективного управління фінансами підприємства та з'ясування рівня конкурентоспроможності взагалі. На основі рейтингового оцінювання фінансового стану визначено клас кредитоспроможності, що є досить актуальним аспектом в сучасних умовах господарювання.

It is investigated importance of the financial reporting in the course of efficient control the finance of the enterprise and finding-out of level of competitiveness of the enterprise in general. On the basis of rating estimation of a financial condition definitely class of credit status which is actual enough aspect in modern conditions of housekeeping.

Постановка проблеми. Формування ринкових відносин вимагає від кожного учасника підприємницької діяльності вміння вірно аналізувати економічну інформацію і приймати виважені рішення щодо інвестування своїх ресурсів в суб'єкти господарювання з метою одержання доходу. Одним з інструментів з'ясування конкурентоздатності підприємства є аналіз фінансової звітності. Він визначається сукупністю показників, що відображають наявність, розміщення і використання ресурсів підприємства, його реальні й потенційні фінансові можливості. Аналіз безпосередньо впливає на ефективність управління підприємницької діяльності господарюючих суб'єктів.